

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

V žarišču

Kritike na Zakon o dolgotrajni oskrbi

**Ne meč' mo hrane stran
Milijoni evrov
končajo v smeteh.**

Intervju

Pričakujemo zakon, ki bo prinesel izboljšave pravi mag. Martin Toth

Utripi v pokrajinskih zvezah

Osnovno vprašanje te populacije bo dohodkom ustrezno in človeku primerno bivanje in koriščenje prostega časa. Nedvomno ta povečana populacija ne bo mogla gravitirati v domove za starejše. Večina bo težila po življenju v normalnem bivalnem okolju, ki pa bo moralo biti ustrezno urejeno za njim primerno oskrbo in gibanje ob izdatni pomoči prostovoljcev iz njihovih vrst in mlajših ustrezno usposobljenih kadrov. Tak program bi moral biti sestavni del strategije razvoja.

5. Starejši od 85 let

Število moških v tej starosti se bo od 10.000 povečalo na 55.000 torej za 45.000

Število žensk te starosti pa se bo od 34.000 povečalo na 88.000 torej za 54.000

Ta, recimo ji naša struktura, bo potrebovala negovalne domove, ki

jih danes v Sloveniji za razliko od razvitejših držav sploh še ne poznamo. Potrebovali pa jih bomo vsaj 300. V razvitem svetu so ti domovi nekaj med domom starostnikov in negovalno bolnišnico in so tudi lokacijsko nekje med njima.

Zamislimo se nad sledečimi zaključki:

Število upokoјencev se bo povečalo za 206.000, število prebivalcev v delovnem obdobju se bo zmanjšalo za 211.000, družbeni proizvod bi se torej moral povečati vsaj za **40 %**.

Število novorojenih Slovencev in Slovenk se bo zmanjšalo za 10.000 na letni ravni!

Ko sem prišel do teh števil, sem se zgrozil in sedel pred računalnik, da opozorim vse pristojne, kako nujno je na ta način obravnavati našo prihodnost, predno bo prepozno.

Boris Janez Bregant

Skrb za primerno bivanje v starosti

Poslanstvo Nepremičninskega sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja danes. Kaj pa jutri?

Demografska slika v Sloveniji že več let kaže na to, da se naša družba stara, temu primerno pa se na različnih področjih srečujemo s številnimi izzivi in vprašanji glede zagotavljanja primernih pogojev za preživljanje tretjega življenjskega obdobja, med drugim na področju zdravstvene oskrbe, dostojne višine pokojnin in ustreznih bivalnih pogojev.

Ustrezno bivalno okolje za upokoјence in druge starejše osebe je neposredno povezano z gmotnim položajem. Ob vedno živih razpravah o višini pokojnin, ki bi sedanjim upokoјencem zagotavljale dostojno življenje, smo že več let priča razpravam glede dolgoročne (ne)vzdržnosti pokojninske blagajne ter, zaradi že omenjene demografske slike, usode pokojnin za prihodnje generacije upokoјencev. Odgovor na slednje naj bi ponujal predlog zakona o demografskem rezervnem skladu. In četudi – kot eden od pripadnikov generacije, ki se danes sprašuje, ali bomo imeli čez slaba tri desetletja tudi mi pokojnine – ustanovitvi slednjega ne nasprotujem, vendar pa nasprotujem v predlogu zakona pre-

dlagani ideji o ukinitvi Nepremičninskega sklada v sedanji obliki, saj slednja hote ali nehote postavlja pod vprašaj prihodnjo usodo stanovanj za starejše in njihovih 4.400 najemnikov. Interes upokoјencev, zlasti po oskrbovanih stanovanjih, že danes daleč presega zmoglosti Nepremičninskega sklada in presega tudi kvoto tovrstnih najemnih stanovanj v našem prostoru. Skrb za primerno bivalno okolje v tretjem življenjskem obdobju namreč predstavlja temelj poslanstva Nepremičninskega sklada. In k uresničevanju slednjega je sklad zavezan tudi s sprejetim dolgoročnim načrtom razvoja do leta 2026, ki predvideva okrepljena vlaganja v novogradnje ter vzdrževanje in rekonstrukcije obstoječih nepremičnin. Cilji so skladni tudi s sprejeto Resolucijo o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2025, ki ob bok zagotavljanju ustreznih stanovanj za mlade (družine), v ospredje postavlja ravno skrb za kakovostna in cenovno ter stroškovno dostopna stanovanja za upokoјence.

Vizija Nepremičninskega sklada za prihodnje desetletje je jasna in usmerjena v geografsko kar se da enakomerno razporejeno

Oskrbovana stanovanja v Izoli

gradnjo oskrbovanih stanovanj, upoštevajoč številčnost upokojencev ter prepoznan interes za bivanje v posamezni regiji. Po Izoli, kjer ravno v tem času potekajo vselitve najemnikov v 60 novo zgrajenih oskrbovanih stanovanj, bodo zanje najprej, predvidoma v prihodnjih dveh letih, bogatejši tudi na Bledu, kjer je Nepremičninski sklad že lastnik ustreznega zemljišča, v sodelovanju s tamkajšnjo občinsko upravo pa aktivno tečejo tudi postopki za čim prejšnjo realizacijo projekta. Hkrati se zavedamo pomena nadaljnjih vlaganj v adaptacije in rekonstrukcije namenskih najemnih stanovanj, ko skušamo z odpravo arhitektonskih ovir in energetske sanacije objektov še dodatno izboljšati bivalne pogoje za naše najemnike. Pri snovanju novih projektov ne pozabljamo niti na vzpostavitev dnevnih ali medgeneracijskih centrov ter zagotovitev spremljajočih aktivnosti (npr. gibalne naprave na prostem, visoke gredice), ki bodo stanovalcem omogočale aktivno preživljanje tretjega življenjskega obdobja ter njihovo nadaljnjo aktivno vključenost v družbo. Nepremičninski sklad vse od svojih začetkov uspešno zasleduje poslanstvo, katerega temelji so podani v zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in tudi vsa nadaljnja prizadevanja so usmerjena v sooblikovanje ustreznih pogojev za dostojno, varno in vključujoče življenje upokojencev. Zato, kot ugotavlja med drugim v svojem komentarju v

časopisu Delo z dne 28. 10. 2017 že Primož Brvar, direktor Nepremičnin Celje, ob dejstvu, da je že prej omenjena resolucija o nacionalnem stanovanjskem programu »žal trenutno le mrtva črka na papirju«, toliko bolj preseneča namera nekaterih po ukinitvi Nepremičninskega sklada v času, ko se zavoljo demografskih gibanj potrebe upokojencev po njim ustreznih ter prilagojenih oskrbovanih in najemnih stanovanjih krepijo, ko je treba zagotoviti pospešeno gradnjo novih in adaptacijo obstoječih bivalnih kapacitet, pri čemer predlog zakona ne ponuja nobenih odgovorov za tovrstne izzive. Upokojenci potrebujejo stanovanja že danes in potrebovali jih bodo tudi bodoče generacije. Na to ne smemo pozabiti niti takrat, ko se v družbi sprašujemo, kako zagotoviti sredstva za izplačilo pokojnin čez dobri dve desetletji. Z morebitno ukinitvijo Nepremičninskega sklada in preusmeritvijo finančnih sredstev v Demografski rezervni sklad bi storili skoraj nezaznaven korak v smeri zagotavljanja potrebnih sredstev za prihodnje delovanje pokojninske blagajne, izgubili pa bi praktično celoten investicijski potencial, s katerim lahko Nepremičninski sklad v prihodnje – za današnje in prihodnje rodove upokojencev – zagotavlja ustrežna, finančno dostopna, oskrbovana in namenska najemna stanovanja.

mag. Andrej Hudoklin, direktor NS PIZ, d. o. o., foto NS PIZ

Šolniki pred izzivi upokojevanja

V hotelu Delfin v Izoli je prejšnji mesec potekal tridnevni seminar v okviru projekta »Testiranje v šolskem prostoru – pred upokojitvene aktivnosti za zdravo starost«. Pripravo in izvedbo tega projekta je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport zaupalo Društvu upokojenih pedagoških delavcev Slovenije, projekt pa poteka v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje ter z Andragoškim centrom Slovenije.

»Čeprav je tako izobraževanje popolna novost na pedagoškem področju, nas preseneča veliko zanimanje učiteljev, ki so pred upokojitvijo in so se prijavili na seminar. Tega smo veseli, to nam sporoča, da smo se vsi pravilno odločili,« pravi dolgoletna pedagoška delavka in organizatorica seminarja, profesorica Vida Bogataj. Skoraj petnajst predavateljev iz obravnavanega pod-

ročja se je zvrstilo v treh dneh in med njimi je bila tudi naša podpredsednica Mija Pukl, ki je predstavila strategijo dolgožive družbe. Udeleženci seminarja so z zanimanjem prisluhnili petnajstim predavateljem z različnih področij družbenega življenja in drugi dan seminarja sem mednje sedel še sam in prisluhnil zanimivemu predavanju Dragice Motik in Irme Veljič, ki sta spregovorili na temo strukturiranja časa. Saj, čas je tisti, ki nam ga navadno največkrat primanjkuje in s pravilno razporeditvijo časa se lahko ognemo marsikateri zagati. Na radovedno vprašanje, zakaj so se udeleženci prijavili na tovrstno izobraževanje, sta z odgovorom potešila dva pedagoga, pred katerima je še dobro leto aktivnega poučevanja. Anica Resnik iz Litije, ki poučuje v OŠ Gabrovka je dejala, da ko je prebrala naslove tem, si je rekla, da bi bilo pametno slišati kakšne strokovne nasvete z obravnavanih

Pobudnica seminarja, prof. Vida Bogataj

Anica Resnik, OŠ Gabrovka in Milan Koželj, OŠ Cerkno

področij, saj je rada učiteljica, in če bi se ponovno odločala za poklic, sploh ne bi omahovala in dodala, da se bo težko poslovila od svojega poslanstva in glede na tematiko razpravljavcev bo zagotovo našla kako od dejavnosti, ki se ji bo v prihodnje z veseljem posvetila. Milan Koželj, ki je učitelj v OŠ Cerkno pravi, da je pedagoško delo poslanstvo in ne poklic. Seveda tudi njega skrbi, kako bo z vsemi dragocenimi izkušnjami, ki jih ima, odšel v zasluženi pokoj. Največji problem vidi v mlajših sodelavcih, namreč, kako jih spraviti v sistem glede finančnih omejitev, za katere pa je prepričan, da ne bi smele predstavljati težav in da so težave premostljive. Rešitev vidi v nekakšni sinergiji med starejšimi – iz-

kušenimi in mlajšimi kolegi, ki še tipajo sistem in skušajo znotraj njega najti nekakšno ravnotežje. Ravno na tem segmentu pa so izkušnje starejših kolegov še kako dobrodošle.

Po besedah predsednice Društva upokojenih pedagoških delavcev Slovenije, profesorice Vide Bogataj, bodo s prakso tovrstnih seminarjev zagotovo nadaljevali, saj je prvi presegel pričakovanja glede udeležbe, razmišljajo pa o nekoliko spremenjeni časovnici, saj se je tokrat pokazalo, da so bila predavanja časovno preveč vsaksebi in so morali udeleženci preveč hiteti od enega do drugega predavanja.

Besedilo in foto, Črt Kanoni

Milijoni evrov v smeteh ...

Ekologi brez meja so v sklopu prve pilotne raziskave projekta Ne meč'mo hrane stran, pri kateri je sodeloval tudi ZDUS, predstavili alarmantne podatke, da, preračunano na državno raven, bolnišnice letno zavržejo za vsaj 5.700 ton oz. za 6.700.000 € hrane, domovi za starejše občane pa vsaj 3060 ton, oz. za 3.700.000 € hrane.

»S tem, ko zavržemo toliko ton hrane na leto, zavržemo tudi okoli 10 % energije; če ne bi zavrgli nič hrane, ne bi potrebovali 6. bloka TEŠ,« je dejala Lučka Kajfež Bogataj.

Po predstavitvi sodelovanja z **ZDUS** in predstavitvi vladnega Programa za prehod v zeleno gospodarstvo, ki postavlja javni sektor v vlogo zgleda ostalim, in ključnih ugotovitev projekta, so predstavniki različnih javnih institucij predstavili poglede, ključne težave in možne rešitve za zmanjševanje zavržkov hrane. Vsi so se strinjali, da problem zavržene hrane naslavlja vrsto drugih problemov; od potrebe po boljši prehranski oskrbi bolnikov do problema slabih medčloveških odnosov. »Zavrženo hrano v bolnišnici plačamo trikratno, najprej surovine za pripravo obrokov, nato plačujemo odvoz ostankov in na koncu še slabo prehranjenost bol-

nikov, ki podaljšuje bolnišnično dobo zdravljenja,« je kot ključno ugotovitev opisala Irena Sedej iz novomeške splošne bolnišnice, ki je pristopila kot prva bolnišnica pri nas, ki se je problema zavržene hrane lotila celovito.

Direktor Doma upokojenecv Nova Gorica, Bojan Stante, je predstavil pozitivno zgodbo doma, ki se je že pred leti povezal z drugimi lokalnimi ustanovami v prizadevanju za delitev viškov hrane socialno ogroženim posameznikom. Ob tem je navzočim zastavil pomembno vprašanje: »Ali obstajajo HACCP predpisi tudi v zabojnikih, po katerih brskajo ljudje za hrano?« »V vzgojno-izobraževalnih zavodih se dnevno razdeli 608.000 obrokov, letni strošek nabave živil v teh zavodih pa znaša 140 milijonov EUR. Velik del teh gre za odvoz zavržene hrane,« je pojasnila Irena Simčič iz Zavoda RS za šolstvo. Da šole in vrtci sicer že dosega napredek na tem področju, pa se je strinjala Andreja Barle Lakota z Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, ki je kot ključna problema izpostavila kompleksnost predpisov in prevelike zahteve staršev.

Ekologi brez meja in ZDUS, foto Maša Kores

Na predstavitvi zaključka projekta se je zbralo tudi lepo število novinarjev

